

Гурний Дмитро, Чижевська Лариса
dimagurnij@gmail.com, geolora@ukr.net

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ПОВЕРХНЕВІ ВОДИ КІВЕРЦІВСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ківерцівський район Волинської області знаходиться на південному-сході області, на площі 1,4 тис. кв. км., що становить 7 % від загальної території області. Основні риси річкової мережі Ківерцівського району зумовлені комплексом фізико-географічних чинників, серед яких провідна роль належить рельєфу, кліматичним умовам, геологічній будові та гідрогеологічним особливостям території.

Рельєф району переважно рівнинний. Понад 70 % його території лежить в межах Поліської низовини. Лише південна частина – на хвилястому Волинському плато. Клімат Ківерцівського району помірно-континентальний, зима м'яка з нестійкими морозами, літо тепле, нежарке, весна і осінь затяжні. Річні суми опадів складають 550-650 мм [2]. Ківерцівський район розташований у межах Волино-Подільського артезіанського басейну (Поліський та Волинський райони) на Руській плиті. Підземні води поширені майже в усіх стратиграфічних горизонтах. Водоносні горизонти знаходяться у відкладах верхньої крейди, рідше в антропогенових, неогенових, палеогенових і юрських відкладах. Район, згідно гідрологічного районування України, належить до рівнинної частини гідрологічної зони надмірної водності, що відповідає зоні мішаних лісів і охоплює басейни правих приток Прип'яті. В межах цієї зони виділяють Поліську гідрологічну область, до якої входять середні та нижні течії Стиру й Горині [3, с. 58].

Річкова мережа району сформувалась ділянками двох великих річок – Стир і Горинь, які протікають відповідно уздовж західної та східної його окраїн, та їх приток 2 порядків: малих (довжиною 26 – 100 км) і найменших (довжиною менше 26 км). Сума довжин всіх річок і каналів району – 1058,47 км, отже густота річкової сітки Ківерцівського району – 0,748 км/км². Річки врізані на глибину 5-10 м, їхні долини заболочені, течії повільні. Середній показник падіння річок 24,8 м, похили річок 1,58 м/км, узагальнений показник звивистості – 1,41 [1, с.54]. У межах Ківерцівського району протікає 13 річок із довжиною понад 10 км (таблиця 1).

Таблиця 1

Річки Ківерцівського району*

Назва річки	Місце впадіння	Ліва/права притока	Загальна довжина, км	Довжина в межах району, км
Стир	Прип'ять	права	494	23,613
Кормин	Стир	права	53	32,9
Конопелька	Стир	права	48	36,4
Прудник	Стир	права	27	12,6
Рудка	Стир	права	25,5	17,1
Грушвиця	Стир	права	17,4	6,9
Любка	Стир	права	15	11,6
Стрипа	Кормин	ліва	11,3	11,3
Черемозна	Кормин	права	15	13,7
Горинь	Прип'ять	права	659	0,948
Путилівка	Горинь	ліва	57	49,6
Оснище	Путилівка	ліва	20	8,6
Сичівка	Путилівка	ліва	14,4	14,4

* Складено за даними Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області

Доволі великими за довжиною, площею басейну, водоносністю, крім Стиру і Горині, є річки Кормин, Путилівка і Конопелька [1, с. 54]. Річкові долини мають типовий поліський вигляд із низькими та пологими берегами. Завдяки малому похилу, річки цієї території відзначаються повільною течією, швидкість якої у межений період становить, зазвичай, 0,1-0,2 м/с.

За водним режимом річки Ківерцівського району Волинської області відносяться до рівнинного типу. Живлення річок мішане, переважно снігове (50-60%) і підземне (30-40%). Велику роль у живленні річок і боліт беруть ґрунтові води. Глибина їх залягання коливається у межах 0-5 м [3, с.87]. Водність найвища навесні (65-90% стоку), дещо нижча взимку (10-20% стоку), найнижча (5-10% стоку) у літньо-осінній

період. Максимальні витрати води простежуються під час повені і лише у невеликих басейнах можуть формуватися під час дощових паводків. У внутрішньорічному ході річкового стоку чітко виражені весняна повінь та літньо-осінньо-зимова межень. Малі річки в найпосушливіші роки місцями повністю пересихають. Середня річна амплітуда коливання рівнів води на малих річках становить приблизно 70-260 см, а на середніх 110-320 см. Льодостав на річках в минулі періоди встановлювався на початку грудня і тривав до середини березня.

В Ківерцівському районі є низка невеликих озер. 3-поміж них найбільш вивченими і використовуваними є озера Озерце (с. Озерце) та Озеро (с. Озеро), що є гідрологічними пам'ятками природи місцевого значення з 1993 року. Озерце має площу майже 4 га, максимальну глибину близько 4,5 м. Водойма заросла осокою, у ній трапляється 20 видів риб. На узбережжі багато верби козячої, вільхи чорної. Площа Озера – 14,3 га, максимальна глибина – 12 м. Озеро багате на рибу, мешкають тут і лебеді. У м. Ківерці є озера Молодіжне, Солдатське, Лісове, Болото. У с. Прилуцьке знаходяться озера Чисте й два Безіменних. У с. Дідовичі є озеро Дідичівське, а поблизу с. Яромель – озеро Лісове. У лісових нетрях р. Горинь знаходяться озера Гнилець та Осипеськ. В басейні Стиру – Гасин. Більшість озер району слабо вивчені, відсутня достовірна інформація про їх морфометричні показники [3, с.144].

Ківерцівщина багата на верхові, перехідні й низинні болота. Загальна площа боліт в районі становить 1414 км². Найбільші площі займають низинні болота, переважно у басейнах річок Стир (1067 км²) і Горинь (347 км²). Саме болота цього типу є найціннішими для освоєння завдяки значному вмісту зольних речовин і азоту [4, с.371]. У другій половині 20 століття розпочався процес осушення заболочених земель. Були повністю осушені та освоєні під торфодобування болота поблизу с. Журавичі, що на р. Рудка. На цій ділянці функціонує ДП "Торфодобувне підприємство "Журавичі".

Список використаних джерел: 1. Грицюк Ю. В. Живлення річок Волинської області / Ю. В. Грицюк // *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень»*. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – С. 53 – 55. 2. Водні об'єкти Ківерцівського району [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://business.rayon.in.ua/news/78630-9-zhiveliv-kivertsivskogo-raionu-rozprochali-navchatisia-na-ribovodiv>. 3. Зузук Ф. В. Осушені землі Волинської області та їх охорона : Монографія / Ф. В. Зузук, Л. К. Колошко, З. К. Карпюк. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 294 с. 4. Ільїна О. В. Болота Волині : особливості поширення й антропогенні зміни / О. В. Ільїна // *Наука. праці УкрНДГМІ*, 2007. – Вип. 256. – С. 367–372.

**Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії**

**Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej**

**Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Nauk Społecznych**

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**

(м. Луцьк, 9–10 квітня 2020 р.)

**Луцьк
2020**

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)
С90

Рекомендовано до друку вченою радою географічного факультету
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № __ від __.2020 р.)

Рецензенти: **Фесюк В. О.** – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Шубалий О. М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Луцького національного технічного університету

С90 **Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали IV Міжнар. наук.-**
практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 9–10 квітня 2020 р.) / за ред.
Ю. М. Барського, С. О. Пугача. – Луцьк, 2020. – 142 с.

У збірнику висвітлюються проблеми сучасної географічної та економічної науки, які були розглянуті на IV Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції. Розкриваються питання теорії та методології географічних досліджень, регіональних економічних студій, освітніх технологій у географії та економіці, а також проблеми суспільно-географічних, природно-географічних, рекреаційно-туристських досліджень Волині та прилеглих територій.

Для широкого кола фахівців, які працюють у сфері географії, економіки, державного управління, освіти, рекреації та туризму, краєзнавства. Видання також буде корисним для вчителів, аспірантів та студентів, а також усіх, хто цікавиться проблемами регіональних досліджень.

УДК 911.3:30/33(477.82)(082)

© Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки, 2020
© Колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
<i>Грицевич В.</i> Ймовірносний підхід до кількісної оцінки економіко-географічного положення	6
<i>Грицевич В.</i> Урбаністичні гнізда як осередки геоторіальної організації суспільства	8
<i>Kejna M., Golub G.</i> Perspectives of the development of foreign economic relations of the Volyn oblast and the Republic of Poland	10
<i>Lohvynova M.</i> Stages of forced internal displacement of the population from East Ukraine	12
<i>Pohrebnyi T., Lyatsevich L., Popovich G., Glushko S.</i> Role of demographic situation in socio-economic development	15
<i>Поручинський В., Ніколайчук О.</i> Основні напрями дослідження міста	17
<i>Потапова А., Гарбуза І.</i> Методи дослідження сакральної географії	19
<i>Потапова А., Дмитроца І.</i> Етапи наукового дослідження сталого розвитку регіону	20
<i>Пуґач С.</i> Світова пандемія COVID-19: географічні аспекти проблеми	22
<i>Пуґач С., Водько О., Бакалейко В.</i> Деякі аспекти дослідження транспортних систем регіону	24
ГАЛУЗЕВІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ	27
<i>Барський Ю., Дзямко О.</i> Сучасна демографічна ситуація міста Нововолинськ ..	27
<i>Буцук С., Поторась О., Голуб Г.</i> Аналіз ринку праці міста Луцьк	28
<i>Геналюк Р., Пахалюк С., Потапова А.</i> Проблеми та перспективи вирощування рапликів в Україні	31
<i>Геналюк Р., Потапова А.</i> Вирощування технічної коноплі в Україні: проблеми та перспективи розвитку	33
<i>Голуб Г., Дубинецький О., Мудрик Я.</i> Геодемографічні проблеми Волинської області та перспективи їх вирішення	35
<i>Голуб Г., Мельничук М.</i> Оцінка сучасного стану зовнішньої міграції населення міста Ковель	37
<i>Краснопольська Н., Вдовичук І., Семенюк М.</i> Соціально-демографічні чинники формування роздрібного товарообігу Волинської області	39
<i>Краснопольська Н., Панасюк С., Рудчик О.</i> Аналіз економічних чинників у формуванні роздрібного товарообігу Волинської області	41
<i>Краснопольська Н., Семенюк О., Силивонюк К.</i> Структура товарообігу внутрішнього товарного ринку Волинської області	42
<i>Краснопольська Н., Силивонюк К., Семенюк О.</i> Особливості просторового розміщення закладів внутрішньої торгівлі Волинської області	44
<i>Краснопольська Н., Шелест Н., Мосійчук І.</i> Сучасні трансформації освітнього комплексу Рівненської області	46
<i>Лотоцький Н., Барський Ю.</i> Сучасні особливості природного та міграційного руху населення у містах Волинської області	47
<i>Маковецька Л., Юрковська Ю.</i> Проблеми та перспективи оптимізації рівня транспортної забезпеченості Волинської області	50
<i>Погребський Т., Давидюк В., Дацюк В.</i> Переваги та недоліки впровадження ринку землі сільськогосподарського призначення в Україні	53
<i>Погребський Т., Давидюк В., Дацюк В.</i> Переваги та недоліки реформи децентралізації в Україні	55

Погребський Т., Кошулинська Т., Глушко С. Основні причини та наслідки міграційного руху населення міста Луцька	58
Поручинська І., Бабій М. Особливості розвитку рослинництва у Луцькому районі	60
Поручинська І., Пахалюк С. Сучасна адміністративно-територіальна реформа Рівненської області на прикладі Дубенського району	61
Поручинський В., Сацюк Р. Сучасні особливості функціонування паливно-енергетичних галузей Волинської області	62
Потапова А., Коземіров Б. Географічні особливості географії релігій Волинської області	64
Потапова А., Підвальна О. Природно-ресурсний потенціал Колківської об'єднаної територіальної громади	65
Потапова А., Фенко В. Стратегічний розвиток Херсонської області	67
Пуґач С., Поліщук О. Видова структура плодових та ягідних насаджень у Волинській області	69
Сегіда К., Карайченцева Г. Регіональні особливості відтворення населення України	72
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ ТА РЕСУРСІВ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ	76
Барський Ю., Гнип А. Аналіз природно-географічних чинників розвитку соціально-демографічної ситуації міста Володимир-Волинський	76
Гурний Д., Чижевська Л. Поверхневі води Ківерцівського району Волинської області	78
Гурний Д., Чижевська Л. Роль природно-ресурсного потенціалу Ківерцівського району Волинської області у формуванні спеціалізації господарства	80
Павловська Т., Білецький Ю., Степанюк І. Геоморфологічні дослідження Волинської області	82
Фідзіна К., Карпюк З. Заказники у структурі природно-заповідного фонду Дубенського району Рівненської області	85
Шкарупелова І., Чижевська Л. Сучасний стан і напрямки використання ботанічного заказника «Теребіжі» Славутського району Хмельницької області ...	88
РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ ВОЛИНИ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ ..	90
Вакота Д., Єрко І. Характеристика основних передумов розвитку туризму м. Луцька	90
Єрко І., Качаровський Р., Антипюк О., Чир Н. Шкільні музеї турійського району Волинської області як складова пізнавального туризму	93
Качаровський Р., Єрко І., Чир Н., Антипюк О. Бібліотечна система Волинської області як об'єкти туристичної інфраструктури	95
Лойчик А., Чижевська Л. Екологічні наслідки рекреаційного освоєння узбережних територій білого озера Володимирецького району Рівненської області	98
Патійчук В., Саванюк С. Основні дестинації православного релігійно-паломницького туризму у Волинській області	100
Питуляк М., Питуляк М. Природно-ресурсний потенціал розвитку сільського зеленого туризму в Тернопільській області	104
Слащук А., Бернадська Г., Коломис В., Ховайло О. Туристична інфраструктура на території об'єктів природно-заповідного фонду Рівненської області	107
Федонюк В., Федонюк М. Аналіз можливостей використання нових рекреаційно-туристичних об'єктів Любомльського району Волинської області	109

РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ	112
<i>Геналюк Р., Павліха Н.</i> Особливості процесу формування та реалізації державної політики розвитку територіальних громад в Україні	112
<i>Киришко С., Сосницька Я.</i> Бджільництво України: сучасний стан та проблеми розвитку	115
<i>Козакова О.</i> Регіональні студії як напрям наукового пізнання	117
<i>Кулик С.</i> Стадіонна дипломатія КНР у країнах Африки	118
<i>Маковецька Л., Сироватка О.</i> Умови та чинники територіальної організації сфери культури у Волинській області	121
<i>Маковецька Л., Швець А.</i> Історичні аспекти формування глобальних брендів ...	124
<i>Поручинський В., Мосор В.</i> Роль стратегічного маркетингового управління у розвитку регіону	125
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІЦІ	127
<i>Барський Ю., Давидов М.</i> Головні завдання екологічної освіти	127
<i>Бенедюк В., Бойчук Є., Бушук С.</i> Методичні особливості організації самостійної роботи учнів при вивченні географії	129
<i>Бенедюк В., Переходько К., Гонтарук Л.</i> Організація роботи географічного гуртка	130
<i>Погребський Т., Глушко С., Гречко І.</i> Методика застосування суспільно-географічних досліджень захворюваності населення у навчально-виховному процесі вищої школи	132
<i>Потапова А., Заватіна О.</i> Інклюзивна освіта в Україні: результати впровадження	134
<i>Потапова А., Сучко О.</i> Особливості територіального розподілу вступників географічного факультету Східноєвропейського національного університету	135
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	138